

*En het vlindervangen, de boekhouding, het is nooit voltooid.
En het afluisteren van zoogdiertechnieken
(met een stethoscoop vol poëzie) is nooit voltooid. En overal
beginnetjes, zoveel als guppies in een walvis passen (zwart,
vastomlijnd met glanzende rugvin – kunst,
om het wennen aan het leven te verlengen), nooit voltooid.*

De boekhouding

(fragmenten)

33

Dus. Het kan gebeuren geboren te worden, waarna zich een dag aandient waarop de betrokkene zich afvraagt wat die het afgelopen bestaan nou eigenlijk geleerd heeft. Na veertig jaar levensbeoefening heb ik zelf geen idee, uiteraard.

Wel ideeën. Sommige dagen weet ik niets zinnigs dan schoonheid uit te kramen: over de rest heb ik mijn bedenkingen.

Ik heb geleerd,
pure symmetrie is mij te onwrikbaar. Het is niet levensvatbaar – ik probeer wat schoonheid in jouw oren te blaffen, in het ene nog meer dan in het andere.

32

Op een dag keek ik door mijn lichaam als door een opgeruimde zolderkamer – het spinrag weggeveegd, het hobbelpaard uit zicht geschoven, ik kon de overkant zien.

Mijn buik lag op de bodem.

Op een dag keek ik dwars door de tijd en zag lucht in de lucht en grond op de grond.

31

Ik heb geleerd,
er zijn rode lopers en stortkokers.

Sommige mensen volgroeien dichter in de buurt van de ene dan van de andere.

Soms vrees ik Elastische Mensen lief te hebben, meer dan de Gestolden. Wie binnenruimte heeft, heeft tevens meer buitenruimte voor anderen, loopt erbij als een tuindeur in een kantoorlandschap.

Wie luistert, praat beter – wie ruggengraat heeft, kan meeveren.

De vrees betreft mijn mening hierover. Want waarschijnlijk ben ik van mening dat liefde evenredig over alles en iedereen besprenkelt dient te worden. Maar zo werkt het niet. Mijn liefde is asymmetrisch als een Picasso. Het is niet eerlijk, maar ik treur korter om de Gestolden... zo heb ik met honderd anderen eens een persoon begraven die weinig elastisch was, die opgroeide bij een stortkoker. Bij hem heb ik me onthand gevoeld in wat ik hem gun.

Ik zou hem willen zeggen 'natuurlijk mocht je meedoen. Natuurlijk was je als iedereen welkom in de Kring van Goed Gelukke Individuen. Maar waarom ging het niet?'

En ik ben lukkende.

Jawel, ik geloof lukkende te zijn. Maar er is niet exact genoeg leven te verdelen onder iedereen – daar word ik draaierig van in de schroefdop van m'n kop.

Ik heb geleerd,

ik houd van ontkurkte geesten. Als het overtollige is weggeklokt in de gootsteen van de waanzin, blijft een lichtsmeuige gunfactor over aan elk medemens.

30

Nee, ik weet het niet zo goed met symmetrie. De Taj Mahal heeft identieke gevels als vier schijnheilige gymnastensmoeltjes. Ik vermoed, dat middenin dat onberispelijke steen het exacte middelpunt van de waanzin wordt berekend.

29

Middenin mijn reptielenbrein, vermoed ik een pincode,

****,

ik kan zoveel waanzin bezingen als ik wil, maar ik krijg 'm niet gekraakt.

Ik heb geleerd,

ik ben geboren als halffabricaat.

Een kalf is direct getalenteerd, staat na de worp vlug op vier poten en graast al tamelijk geloofwaardig. Een baby daarentegen is afhankelijk. Want de schedel van een direct volleerde baby, zou te groot zijn om nog gebaard te kunnen worden.

Zodoende zit er afhankelijkheid in de grondverf van mijn herinnering. Ergens in een preverbaal walhalla blijf ik vermoeden dat Arnouds zonder ouders sterven. Dus voor ik het weet, zit ik in een sociaal netwerk,

met vergelijkbare huidskleuren, hobby's en interessegebieden,

mij wordt geleerd wat via- en aquaducten zijn,

met de smaak van Nederlands in mijn mond,

maar in een onbevleete, non-existente taal, verstaat men mij niet. En zo wel, dan kan ik dat zekerheidshalve juridisch/contractueel niet helemaal waterdicht krijgen,

ik voel me halffabricaat.

In een onbevleete, non-existente taal, versta ik mij niet.

En de ****code kleurt mijn blik al jaren.

Het tekent mijn gelaatstrekken.

Ondertussen praat ik van via- en aquaducten, rode lopers en stortkokers.

(...)

26

En ik zet het lijden van Christus op repeat.

En nog valt het kwartje niet.

(...)

24

Ik was een afhankelijk halffabricaat.

Dus. Als kind verzon ik een soort fantasie-parallelwereld, die door de echte heen liep. Zo was een specifieke Citroën 2CV in Charleston uitvoering (en wel de tweekleurige versie in zwart/bordeauxrood, die dus zelden voorbijreed) een vijandige auto. Natuurlijk wist ik wat er echt en niet echt was, maar ik geloof niet dat het me als kind kon schelen of dit wel of niet echt was. De vraag óf het fantasie was, had ik irrelevant gevonden, evenzo voor Palmpasestokken of kruiswegstaties.

(...)

Tot mijn elfde woonde ik in Zeist, daarna verhuisden de Rigters naar Sneek. Pas na zo'n twaalf jaar, in 2004, kwam ik er weer. Het was een dag dat ik door mijn lichaam keek, als een zolderkamer.

Het stond vol olievaten, een giftig hobbelpaard en bitumen, mij onbekend.

Vreemd dat ik de hele wereld over kon vliegen, maar mijn geboortegrond sindsdien aanvoelde als een nucleaire zone.

Pas in 2018, veertien jaar later, kwam ik er weer en tamelijk expres. De eerste stap uit de bus was als de eerste stap op de maan. En alles was vreemd en vertrouwd.

Het stratenplan lag nog gelaten in dezelfde houding. Maar met een vreemde transparantie – alsof netvlies en herinneringen half over elkaar heen lagen. De tijd beet in zijn eigen staart.

Een “hier en nu,” dat was opgeladen door “*daar en dan*”.

Daar... het totaal van alle wegen en vliegroutes die ik aflegde. Alle verzamelde elders.

Dan... de kleine tienduizend dagen die ik inmiddels aflegde.

Dit viel samen op dat moment, met een geboortegrond die me droeg als altijd, maar nu merkbaar,

met schoenmaat 43.

Ik werd zo hier en nu als een stoeptegél.

(...)

Twee maanden na mijn vorige bezoek in 2018 maakte ik er een nachtwandeling: donkerte daar, sinds dertig jaar. De hoofdstraat van Zeist is een kilometer lang, ik stapte aan de ene kant van de Slotlaan uit, liep tot de andere kant naar Slot Zeist, traag, omdat ik nog op het donker moest wachten. Het was een aandachtige kilometer, met mijn voetstappen zwaar van bestaan. Ik leerde, ik ben een trage leerling op het gebied van bestaansrecht.

Gruwelijk symmetrisch, dat Slot Zeist. Niet mijn stijl, om me met mijn pens aan de kilometer lange as van een stad te nestelen. Maar ik ben dan ook een trage leerling op het gebied van bestaansrecht.

Dus ging ik eens oefenen. De poort stond open, op het binnenplein van het Slot was niemand. Ik liep de trap op tot de monumentale deur, huisnummer 1, liet me de laatste twintig meter de symmetrie goed vallen. Men maakte een breed gebaar, nam ruimte in, liet traagte zijn vreemdsponzige werk doen. Deze plek bestond uit vele lagen, eeuw na eeuw, jaar na jaar – en een kleine veertig jaar geleden stond mijn wieg iets verderop, een laantje parallel aan de Slotlaan... voor ondergetekende toevallig onontkoombare feiten.

De deur van het Slot was dicht, dus draaide ik me om en keek vanaf de verhoging de verte in, een eenpuntperspectief waarbij banieren en trompetgeschal niet hadden misstaan. Maar zoals je weet, ben ik een trage leerling op dat gebied. Ik besloot hier een half uur door te brengen, het was nog niet donker. Dus deed ik mijn rugzak af, nam plaats op de trap.

En binnen een minuut kwam binnen honderd meter een Citroën 2CV Charleston in zwart/bordeauxrode uitvoering aangereden – draaide vanuit het dichtstbijzijnde straatje de Slotlaan op.

Intussen werd ik gewaar dat de gelijktijdige hèèèèèè-klank van mijzelf afkomstig was. Niet eerder gaf de kosmos me zo'n knipoog.

(...)

22

En dan nu even doen alsof.

Als ik doe alsof ik het leven door heb, zeg ik: leven is een ander woord voor uitkristallisering. Wat een warrige, samengesmolten klont was, versplintert zich sinds die oerplof tot vele kleine deeltjes, splitst zich uit in gasvorm, vloeivorm of vaste stof, splitst zich uit in wezens met snavels en diverse kraalogen, splitst zich uit tot de lokroep van een spreekwoord en van een mus, alles kristalliseert zich uit als takken, wordt steeds fijnmaziger en concreter. Hersenbomen vertakken, er komen beroepsgroepen van, steeds meer specialismen en ringtone-componisten.

Als ik doe alsof ik het leven door heb, zeg ik: het is een stroom die zich wil vertakken,
een stroom die op bepaalde plekken stopt,
stolt,
een andere weg moet gaan.

De ene tak van een stroom kan een andere belemmeren,
er ontstaat een soort magneetveldpatroon van overdruk en onderdruk,
knelzones en onderstroomgebieden,
woestijnen, landerijen en steden als communicerende vaten – rode lopers, stortkokers,
her en der zit kerstverlichting, af en toe. En zowat overal sprenkelt zich mensheid neer.
Niet voor iedereen is het op elke plek even gezond, niet ieder kan evenveel vertakken. Sommigen
stollen, sommigen kunnen meer elastisch blijven. Een loterij met ernst – maar er is een totaalbalans
die buiten mijn menselijk oog valt. Ik heb slechts een pan vol grijsig brein,
ik weet niet of ik iets van dit totaalpakket moet vinden,
of ik vanuit helikopterview van ‘gezonde’ of ‘ongezonde’ balansen mag spreken, want wie ben ik?

En vanuit mijn positie: als ik me bij een knelpunt bevind, ben ik dan ‘minderbedeeld’ of bevindt zich
daar juist een potentie? Tenminste, als ik wat loszingen wil. Áls ik me daarvoor de speelruimte, de
elasticiteit, de heikelheid kan permitteren. Wat juist bij een knelpunt lastiger ligt.

Ik weet het niet,
en áls ik (nu ik toch doe alsof ik het leven snap),
áls ik iets zoek om zo’n totaalbalans mee te ijken, wat zou dat dan zijn?
Zoals de dood het leven meer fruitsmaak geeft, zo geloof ik ook in het tegendeel van
uitkristallisering: namelijk samensmelting,
kortom,
de terugreis richting oerplof.

De vertakkende heenweg werkt onder verbale begeleiding van caissières en wetenschappers,
de versmeltende terugweg bedient zich van ontmantelende taal van dichters en goeroes,
ze kunnen vertellen van een alom aanwezige oergons, diep in je oorsuis,
zonder boven- of onderkant, zonder west of oost.

In dat preverbale idioom zijn tweedelingen onzin, dubbelepunt:

Leven: uitkristallisering, formulerend, materieel.

Dood: versmelting, onbenoembaar, immaterieel.

Ik raak als levend mens behoorlijk gestaald in dat eerste ...al die brokken vaste stof, het kan doen
krampen. Toch meen ik notie te hebben van het tegendeel, een weg terug, een langgerekte overkant
met lak aan linialen.

Soms snap ik de intensiteit van mijn lach ook niet, maar vermoed ik dat er een soort hefboomeffect
van de dood achter zit.

Als ik doe alsof ik het leven snap, zeg ik: jemig, alles plakt van liefde of iets wat daar griezelig veel op
lijkt. De maan smooit zich rond de aarde, de aarde schurkt zich rond de zon. En de zon heeft het al
helemaal te pakken. En met twee personen bestaan wij beiden dubbel,
iets heeft zich vertakt tot jij en ik,
dus,

daar komt versmeltingszin van. Ja, als ik doe waar leven over gaat zeg ik:
de oerplof vertakt zich tot een seksuele tomaat

en een seksuele aardbei, met kleine haartjes er op
en een seksuele bes die open spat op mijn asexuele tong.

21

Dus. Ik woon pal naast het PSV-stadion, waar regelmatig tweeëntwintig mensen masculien uitkristalliseren in twee partijen die beiden rood met wit gekleurd zijn. Tenminste, met de top drie (Feyenoord, Ajax en PSV) zie ik steeds rood met wit tegen wit met rood voetballen. Laat me tegen de richting in dromen, van versmelting, van mijn straat vol supporters die iets zijn uitgeschoten met de oestrogeen. Want wat krijg je als je rood met wit mengt? Inderdaad. Roze.

20

Als ik me tot begrip oprek, loopt mijn brein spaak:

het kan eenvoudiger,
liefdevoller.

(...)

16

Men doet maar.

(...)

12

En midden op Moederdag klink ik als
een revitaliserend kattenmortuarium.
Ik ben een man,
in vergevorderd stadium. Ik verlang.
Voor verdriet ben ik niet bang,
zolang ik zingen kan.

(...)

8

Arme Taj Mahal: aan het spit van je symmetrieassen, met een huichelachtig middelpunt op de snijlijn. Doe normaal, je bent mijn navel niet. Trouwens, ik besta al langer dan Google hoor. Ik ben een trage leerling op gebied van bestaansrecht.

(...)

1

De perfecte mens bestaat niet. Hij of zij is niet levensvatbaar, het heeft nooit bewogen. Ieder heeft wel een kalknagel. Of een sproet desnoods. De tandheekkundige heeft altijd wat te morren, maar is zélf lekker ook een halffabricaat. Dus ik kom met mijn ruggengraat bij de osteopaat, ik zeg dat er wat krom aan is. Ik zeg dat het hapert. Het geeft mijn gezicht vast smoel als ik werk aan mijn kromte.

Perfectie, wat is dat? Symmetrie... een hart recht achter het borstbeen in het midden, bonzend zonder afwijking, de linker- en rechter hersenhelft gelijk, een darmstelsel dat links- én rechtsom gaat – en als dit fotomodel wil lopen zal het tegelijk het linker als het rechter been vooruit zetten. Nee. De perfecte mens sterft als een rat. Er moet een verschuiving in de symmetrie zitten, om de machinerie aan de praat te krijgen, rammelend, kuchend – ik raak gebutst, verzwik een hart, ergens tussen de driewielers en de multinationals. Er drukt ongemak door in mijn onderrug, er komt een deukje in m'n tamelijk perfecte voorhoofdskoepel. Braaf leer ik mijn fontanel dicht, verzegel mijn naam, leer me tot vaste substantie bijeen, met aqua- en viaducten. De nauwsluitende werkelijkheid die een mens meekrijgt, kan niet anders dan mensvormig zijn. Het moet in de bedrading van onze zenuwbanen passen. En wat ik meekrijg is nog smaller, ikvormiger. Dus, laat ik nastreven elastisch te zijn, mijn ikvormigheid op te rekken.

Hoe meer ik een Gestolde ben, hoe minder ik meekrijg, hoe meer ik onder invloed ben van iets. Noem het ego: een hardnekkig goedje dat stollen doet. En meer in de buurt van de stortkokers dan van rode lopers, meer als ik ergens gebutst ben. Plots doet kunst me uitdeuken, komt mijn ego met een schrik vrij, wordt het een ik, meer elastisch,

ach, lalala, laat 'bestaansrecht' domweg in wat preverbale donkerte doezelen, ik zeg er niets meer over. Fijn dat het begint te bellenblazen als ik de maakbaarheidsgedachte met vrijzinnig zeepsop aanvul. Ben ik helder?

Soms verleer ik me het ongewisse in,
met fantasie als een Zwitsers zakmes dat méér functies biedt als het gesmolten is,
als het niet perse in mijn gestolde agendapunten hoeft te passen.
Zulk verleren geeft onverwachte doorkijkjes.
Handen drukken ineens door in iedereen. Het hele samenspannel van restaurants, fictie en spoorlijnen, bestaat uit menselijke gebaren.
In zelfreizend bakmeel proef ik een gemotiveerde bakker.
Rond locomotieven hangt de geur van ingenieur.
Rijdend door oude steden, zie ik eeuwen tegelijk.
Lachend met een negenjarige, zie ik haar ineens al als vrouw van veertig en word ik weer negen.
Kijkend naar een walvis, die terugkijkt naar de boot, meen ik een soort wederzijdse erkenning te proeven van onze zoogdiergelijkheid. Ik adem alleen op een andere snelheid.

Soms verleer ik me tot hier en nu terug,
eenvoudiger,
liefdevoller, verleer me het ongewisse in,
met een doorkijkje door alle lagen tot aan de grondverf, waar mijn buik op de bodem ligt. Dat is te zien als de ideale, blote schoonzoon David mijn tweede oog opengooit. Het oog dat naar binnen kijkt, even schrikt van de donkerte. Een zolderkamer met spinrag rond Roodkapjes en een 2CV. Het is hier imperfect en ongewis, maar het houdt me elastisch, het houdt me aan de praat. Imperfect stuntel ik me tevoorschijn, nooit voltooid.
Soms verleer ik me terug de donkerte in,
wat ik het meest nastreef, is het minst maakbaar.

0

En **** weet.
Leven,
het is uitstekend verleren met jou.